

**Ilmiy amaliy
jurnal
№ 5 (7)
2026**

**YANGI
O'ZBEKISTON
IQTISODIYOTI**

“YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI” *jurnali* 5-son 2026 yil

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI
O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI**

YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI

5

ISBN 978-9943-5256-3-4

Toshkent – 2026

MUNDARIJA

Minojiddinov A.A. Meva-sabzavot tarmog‘i korxonalarini boshqarishda tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarni takomillashtirish yo‘llari	8
Mirzayev A.T., Dilnozaxon M. O‘zbekistonda turizm marketingi samaradorligini baholash va uni takomillashtirishning integratsiyalashgan mexanizmi.....	12
Shavkatov A.Sh. O‘zbekistonda kichik biznes rivojlanishining institutsional va makroiqtisodiy asoslari.....	16
Махаммаджанов М.М. Инновационная трансформация банковского сектора Узбекистана: общесистемные тенденции и финансовые результаты.....	20
Sativaldiyeva G.X. IFRS 16 “Ijara” xalqaro standartiga muvofiq ijara hisobidagi o‘zgarishlar.....	24
Ismailov X.M. Aloqa korxonalari moliyaviy barqarorligini ta‘minlash metodologiyasini takomillashtirish masalalari.....	28
Yusubov I.I. Mintaqada iqtisodiyotni barqarorlashtirishda raqamli xizmatlarning rivojlanishi.....	32
Saidaxmedov N.X. Paxta-to‘qimachilik klasterlari faoiyatini shakllanishi va rivojlanishining zamonaviy nazariyalari.....	35
Istamqulov D.Q., Danyarova F.B. Milliy iqtisodiyotga xorijiy investitsiyalarni jalb qilishni takomillashtirish yo‘llari.....	40
Aipova I.I. Resurs samaradorligini baholashning nazariy usullari va ko‘rsatkichlari.....	43
Mirzaraximova A.A. Tijorat banklari tomonidan aloqa sohasini moliyalashtirish samaradorligini oshirish yo‘llari.....	49
Xalmirzaev A.A. Yer va suv resurslaridan samarali foydalanishda hududiy ixtisoslashuvning ahamiyati va iqtisodiy samaradorligi.....	53
Sidikov Z.A. Sirdaryo viloyatida sanoatlashtirish jarayonining hududiy ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishga ta‘siri.....	59
Usmanova N.Y. Raqamli iqtisodiyotda menejment qarorlarini qabul qilishda innovatsion texnologiyalarning roli.....	63
Ergashev R.X., Rajabaliyeva I.A. Transport-logistika infratuzilmasini raqamli texnologiyalar asosida rivojlantirish va uning samaradorligini oshirish.....	67
Raximova D.S. Barqaror restoran amaliyotlari: oziq-ovqat chiqindilarini kamaytirish va qayta ishlashning innovatsion yondashuvlari.....	70
Narzullayeva X.A. Investitsiya muhiti jozibadorligini oshirishning xalqaro tajribalari.....	76
Muxitdinov Sh.Z. Kichik agrobiznes subyektlarida mahsulotlar eksportini rivojlantirishga ta‘sir etuvchi omillar.....	84
No‘monov O.O‘. Agrotadbirkorlik subyektlarining eksport salohiyatiga ta‘sir etuvchi makroiqtisodiy va mikroiqtisodiy omillarni kompleks baholash.....	88
Yeshimbetov U.X. O‘zbekistonda qishloq xo‘jaligini barqaror rivojlantirishda tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish.....	92
Raximova K.N. Tadbirkorlik sharoitida yashil biznesni tashkil etish va rivojlantirishining o‘ziga xos xususiyatlari	97
Хошимов П.З., Тўрахожайев Х.Х. Ислоний банкларнинг ишлаш тамойиллари ва ислон молия тизимининг Ўзбекистон иқтисодиётига таъбиқи.....	100
Sattarov R.A. An integrated methodological framework for evaluating and forecasting interregional economic cooperation: an input-output approach (evidence from Uzbekistan).....	107
Farmanov J.Z. Mintaqada asalarichilik ekotizimining tamoyillari va ekologik-geografik xususiyatlarini takomillashtirish	111
Qurbonov A.B. Janubiy iqtisodiy rayonda qishloq xo‘jaligi orxonlarining tarkibiy o‘zgarishi va agrar kooperatsiyani rivojlantirish yo‘nalishlari.....	114
Тоштемуров Т.Т. Ўзбекистонда кичик тадбиркорлик субъектлари фаолиятини кенгайтиришда солиқ механизмларида фойдаланиш масалалари.....	119
Arziyev M.A. O‘zbekiston iqtisodiyotini transformatsiyalash sharoitida oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirishning ustuvor yo‘nalishlari.....	122
Maxkamova S.Sh. Ekologik innovatsiyalar orqali yerni oqilona boshqarishning tashkiliy va iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish.....	127
Olimova N.X. Yashil moliyalashtirishning rivojlanish tendensiyalari hamda hozirgi amaliyoti: milliy kontekst	137
Zaylobitdinova H.X. Davlat oliy ta‘lim muassasalarining tijorat faoliyatini samarali boshqarish strategiyalari.....	141
Komilov A.I. Evolution of the catering industry in the context of digital technologies.....	145

“YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI” *jurnali* 5-son 2026 yil

Sotvoldiyev N.N. Mamlakatimizda yashil iqtisodiyotni rivojlantirishda mehnat bozoriga ta'sir etuvchi omillar.....	149
O'rinov A.A. Sanoat tarmoqlarining investitsion imkoniyatlarini barqarorlik indikatorlari asosida boshqarish mexanizmlari.....	154
Ahmadaliyeva R.A. O'zbekistonda xufyona iqtisodiyotga qarshi kurashish samaradorligi.....	158
Uzganbayeva D.T., Alimova Sh.F. The role of investment strategies in transforming small business entities into large corporate structures.....	162
Goziyev M.Sh., Abdufattoyeva M. Sun'iy intellekt asosida iqtisodiy qarorlar qabul qilish samaradorligini oshirish.....	167
Qobilov H., Uzganbayeva D.T. O'zbekiston iqtisodiyotida xususiy tadbirkorlikning ro'li: so'nggi yillardagi islohotlar sharoitida iqtisodiy o'sish va bandlikka qo'shayotgan hissi.....	170
Sotiboldiyeva R., Uzganbayeva D.T. O'zbekistonda xotin-qizlar tadbirkorligini rivojlantirishda moliyaviy qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining ahamiyati.....	174
Маматкулов З.Ш. Хизмат кўрсатиш фаолиятининг шакллантириш ва бошқаришда хориж тажрибаларидан самарали фойдаланишнинг инновацион йўналишлари.....	179
Shamsiddinov P., Uzganbayeva D.T. Iqtisodiyotning raqamlashtirishning afzaliklari va uning oqibatlari.....	185
Qosimov A.S. Jizzax viloyati mahallalarining qayta nomlanishi va demografik jarayonlar va iqtisodiy samaradorlik ko'rsatkichlari.....	189
Qodirov A., Tulaganov E.J., Berdimurodov U.S. Inson kapitalini kapitalizatsiya qilish va samaradorligini oshirish.....	192
Saidkarimova M.I., Sobirov O.A. Sanoat korxonalarining raqobatbardoshligini oshirish yo'llari.....	199
Saidova M.J. Sanoat transformatsiyasi sharoitida kichik biznes va tadbirkorlikning o'rni (Andijon viloyati misolida)	203
Юсупов А.С., Пардаев Х.Ф. Динамическое управление международным портфелем акций: механизмы ребалансировки и преимущества глобальной диверсификации в условиях волатильности валютных рынков.....	206
Burxonov J.X., Soliyev I.I. Mehnat bozorini tartibga solishda innovatsion yondashuvlarning xorij tajribasi tahlili.....	213
Xaitbaev J.O. Mintaqa iqtisodiyotini barqarorligini ta'minlashda suv resurslaridan foydalanishning ko'p omilli ekonometrik modellari.....	217
Saidov U.S. Kichik tadbirkorlik subyektlarida ekologik innovatsiyalarni rag'batlantirishning moliyaviy yo'nalishlari.....	221
Nurmaxanmadov N.B. Iqtisodiyotning ekologiyaga ta'sir moyilligining oshib borishi muammosi.....	224
Xudayberdiyev K. Davlat xaridlarida elektron platformalar faoliyatini optimallashtirishda sun'iy intellektga asoslangan moderatsiya mexanizmlarining roli.....	230
Xolxo'jayev E.G'. Davlat xaridini tashkil etishda elektron savdolardan foydalanish samaradorligi hamda imkoniyatlari tahlili.	234
Rustamova F.A. Qishloq joylarda tadbirkorlik subyektlarining iqtisodiy samaradorligini baholash va uni oshirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlari.....	238
Ikromov A. Iqtisodiy jarayonlarni ekonometrik modellashtirishda integro-differensial tenglamalarning o'rni va ularni tadqiq etish.....	241
Sarimsakov B.R., Usmonov J.Q. Xorijiy mamlakatlarda inson kapitalidan qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishida samarali foydalanish tajribalari.....	245
Maraimov I.R. O'zbekistonda kambag'allikni kamaytirish va aholi turmush farovonligini oshirish.....	251
Yusupov Sh.B. Xorazm viloyatida sanoat korxonalarining iqtisodiy samaradorligini baholash va oshirish yo'llari: 2020–2025 yillar tahlili va 2030 yilga prognoz.....	256
Chintemirova D.Sh. Hududlar kesimida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatining rivojlanish tendensiyalari.....	260
Xusanova Z.R. Ayollar tadbirkorligini rivojlantirishning samaradorlik ko'rsatkichlari va unga ta'sir ko'rsatuvchi omillar.....	265
Tajiboyev S.O., Gulimboyev S.I. Moliyaviy siyosatning investitsiya muhitiga ta'siri.....	270
Tajiboyev S.O. G'aznachilikda to'lovlarni amalga oshirish.....	275
Xaydarov M., Baxtiyorov I. Innovatsion iqtisodiyot g'oyalari va ularni oliy ta'lim tizimi orqali qo'llashning nazariy asoslari.....	279
Ким Т.В., «Зарубежный опыт развития циркулярной экономики и её роль в формировании ресурсосберегающей модели экономического развития».....	286

“YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI” *jurnali* 5-son 2026 yil

Saydullayeva R.U. Analysis of financial efficiency and profitability in the green economy: the role of IAS and IFRS standards.....	292
Galatov A.A., Karimova G.A. O‘zbekistonda Islomiy moliyaviy xizmatlar ko‘rsatuvchi nobank tashkilotlar faoliyati va strategik boshqaruv tizimining tahlili.....	296
Tursunov F.U. Oliy ta’lim sifati monitoringini takomillashtirish mexanizmlarini rivojlantirishning zamonaviy yondashuvlari... ..	300
Yakhshiboev R.E. Retrieval-augmented generative AI for smart learning content.....	303
Ergashev S.A. Sanoat korxonalarini barqaror rivojlantirish mexanizmlarini takomillashtirish: ilmiy-nazariy va amaliy asoslar.....	307
Абдуллаева Р.Ғ., Тажибаева Н.Ф. Ўзбекистон иқтисодиётида инвестицияларнинг устувор йўналишлари ва ривожланиш истiqболлари.....	311
Sayfullayev J. Why organizations struggle to implement green management practices: key barriers and practical solutions.....	316
Sirojiddinov K.I. Korxonaning raqobatbardoshligini baholash usullari.....	319
Ibraximov X.S. Mintaqalarda tadbirkorlik muhitini shakllantirishda kichik biznesni davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlashning o‘rni va mexanizmlari.....	324
Tajibayev K.Q. Farg‘ona vodiysida kichik biznes sub’ektlari raqobatbardoshligini oshirishning metodologik asoslari.....	328
Abdulxakimov Z.T. Barqaror rivojlanish evolyusiyasi va tarkibiy qismlari masalalari.....	332
Pazilidinov M.M. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishda xorijiy mamlakatlarning raqamlashtirish tajribasi.....	337
Жураева М.З., Ахмедов Р.М. Экосистема применения системного подхода в менеджменте транспортной инфраструктуры.....	341
Ахмедов Р.М. Основные требования к разработке системного подхода в менеджменте дорожного хозяйства Республики Узбекистан.....	348
Mamasiddiqova F.X. Qishloq xo‘jaligida mahallalar ixtisosligi: nazariy asoslar, regional tahlil va rivojlantirish istiqbollari.....	353
To‘rayev A.A. Mehnat bozorini texnologik transformatsiyalash sharoitida ishchi kuchi raqobatbardoshligini oshirish mexanizmlari.	358
Солиев И.И. Концептуальные основы институциональной автономии вузов в условиях модернизации системы образования Узбекистана.....	362
Xasanov S.Q. Sanoat korxonalarini rivojlantirishda modernizatsiya va klaster yondashuvining o‘rni.....	365
Murodov A. Aholining real pul daromadlarini va xarid qobiliyatini oshirishning nazariy asoslari.....	369
Карабаев Р.З. Искусственный интеллект в цифровой экономике Узбекистана.....	374
Rasulova Sh.A. Bozor iqtisodiyotida monopoliyaning mohiyati, shakllari va uning O‘zbekiston iqtisodiyotiga ta’siri.....	378
Salimov A.F., Rasulova Sh.A. Bozor muvozanati va unga ta’sir ko‘rsatuvchi omillar.....	381
Sattarova G.X. O‘zbekiston logistika bozorida yuk tashish xavflarini sug‘urta orqali kamaytirishning iqtisodiy samaradorligi.....	385
Муродхўжаева Ф.М. Махаллий саноатни шакллантиришда кластер ёндашуви ва 2030 йилгача трансформациянинг прогноз параметрлари (Наманган вилояти мисолида).....	389
Yoqubjonov R.R. Kichik biznes mahsulotlari raqobatbardoshligini oshirishda innovatsion yondashuvlar.....	396
Nasritdinov B.X. Risklarni integral baholash kichik biznesda moslashuvchan boshqaruv tizimi asbobi sifatida	400
Abdurazzoqov H.A. O‘zbekistonda yashil iqtisodiyotga o‘tish jarayonining hozirgi holati va tendentsiyalari.....	406
Turgunov M.M., Soliyev I.I. Milliy innovatsion tizim samaradorligini oshirishning strategik yo‘nalishlari.....	411
Kuzimuratova D.M. O‘zbekiston Respublikasida tijorat banklarining investitsiya faoliyatini rivojlantirish va takomillashtirish.....	414
Soyibjonov I.S. Kichik biznes va tadbirkorlik subyektlarini yashil iqtisodiyot tamoyillari asosida rivojlantirish.....	419
Axmadjanov I.I. Shaharlar va shahar aglomeratsiyalari mintaqalar va mamlakatlar ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining drayveri.....	423
Odinayev G‘.J. Nogironligi bo‘lgan aholi qatlamini strategik sohalarda band qilish loyihalari.....	427
Abduvahobov V.B. Jinoiy daromadlarni legallashtirishga qarshi kurashishning global standartlari va O‘zbekiston tajribasi: kompleks tahlil.....	430
Қўзиева Н.Н. Билвосита солиқларнинг шаклланиши ва ривожланиб бориши.....	435

**MINTAQADA IQTISODIYOTNI BARQARORLASHTIRISHDA RAQAMLI
XIZMATLARNING RIVOJLANISHI**

**РАЗВИТИЕ ЦИФРОВЫХ УСЛУГ В ОБЕСПЕЧЕНИИ СТАБИЛЬНОСТИ
РЕГИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ**

**THE DEVELOPMENT OF DIGITAL SERVICES IN STABILIZING THE REGIONAL
ECONOMY**

Yusubov Inomjon Ikrom o‘g‘li PhD, dotsent
Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti
Ijtimoiy-iqtisodiy fanlar fakulteti dekan o‘rinbosari

Annotatsiya

Ushbu maqolada raqamli xizmatlarning mintaqaviy iqtisodiy barqarorlikka ta’siri nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilingan. Tadqiqotda raqamli iqtisodiyotning asosiy komponentlari va ularning iqtisodiy tizimga integratsiyasi yoritilgan hamda hududiy raqamli infratuzilma rivojlanishi baholangan. Natijalar raqamli xizmatlar tranzaksiya xarajatlarini kamaytirish, bozor samaradorligini oshirish va investitsion jozibadorlikni kuchaytirish orqali iqtisodiy barqarorlikni ta’minlashda muhim rol o‘ynashini ko‘rsatadi.

Kalit so‘zlar: raqamli iqtisodiyot, barqarorlashtirish, mintaq, startap, iqtisodiy o‘sish, xizmatlar.

В данной статье теоретически и практически проанализировано влияние цифровых услуг на региональную экономическую устойчивость. Рассмотрены основные компоненты цифровой экономики и их интеграция в экономическую систему, а также оценено развитие региональной цифровой инфраструктуры. Результаты показывают, что цифровые услуги играют важную роль в обеспечении экономической устойчивости за счёт снижения транзакционных издержек, повышения эффективности рынка и усиления инвестиционной привлекательности.

Ключевые слова: цифровая экономика, стабилизация, регион, стартап, экономический рост, услуги.

This article analyzes the impact of digital services on regional economic stability from both theoretical and practical perspectives. It covers the main components of the digital economy and their integration into the economic system, as well as evaluates the development of regional digital infrastructure. The results show that digital services play an important role in ensuring economic stability by reducing transaction costs, increasing market efficiency, and enhancing investment attractiveness.

Keywords: digital economy, stabilization, region, startup, economic growth, services.

So‘nggi yillarda raqamli iqtisodiyotning jadal rivojlanishi va raqamli xizmatlarning kengayishi mintaqaviy iqtisodiyotlarda yangi imkoniyatlar va rivojlanish omillarini shakllantirmoqda. Global miqyosda raqamli xizmatlar hajmi 2023-yilda 4,5 trillion AQSh dollarini tashkil etib, umumiy xizmatlar eksportining 56 foizidan ortig‘ini egallagan. Shu bilan birga, globallashuv jarayonlarining jadallashuvi, jahon iqtisodiyotining integratsiyalashuvi hamda raqamli texnologiyalarning kundalik hayotga keng joriy etilishi natijasida dunyo aholisining uchdan ikki qismi internetdan faol foydalanmoqda.

Mintaqa aholisi tomonidan raqamli xizmatlarga, jumladan, IT xizmatlari, konsalting va moliyaviy xizmatlarga bo‘lgan talab ham izchil ortib bormoqda. Shu bilan birga, raqamli

texnologiyalar asosida yaratilayotgan xizmatlar-mintaqaviy iqtisodiy tizimlarning tashqi shoklarga moslashuvchanligini oshirib, barqaror rivojlanish uchun muhim zamin yaratadi. Shu bois, raqamli xizmatlarning mintqa iqtisodiyotini barqarorlashtirishdagi rolini chuqur o‘rganish dolzarb ilmiy masalalardan biri hisoblanadi.

Mintaqa iqtisodiyotini barqarorlashtirishda raqamli xizmatlarning o‘rni muhim bo‘lib, ularni tahlil qilishdan avval asosiy iqtisodiy tushunchalarni aniqlash zarur. Raqamli xizmatlar axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asosida taqdim etiladigan xizmatlar majmui bo‘lib, ular elektron hukumat, fintech va raqamli platformalarni o‘z ichiga oladi [1]. Barqaror rivojlanish iqtisodiy o‘rish, ijtimoiy tenglik va ekologik muvozanatni ta‘minlashga qaratilgan model hisoblanadi [2]. Mintaqaviy iqtisodiy barqarorlik esa hudud iqtisodiyotining tashqi shoklarga moslasha olish va uzoq muddatli o‘rishni saqlash qobiliyatidir [3].

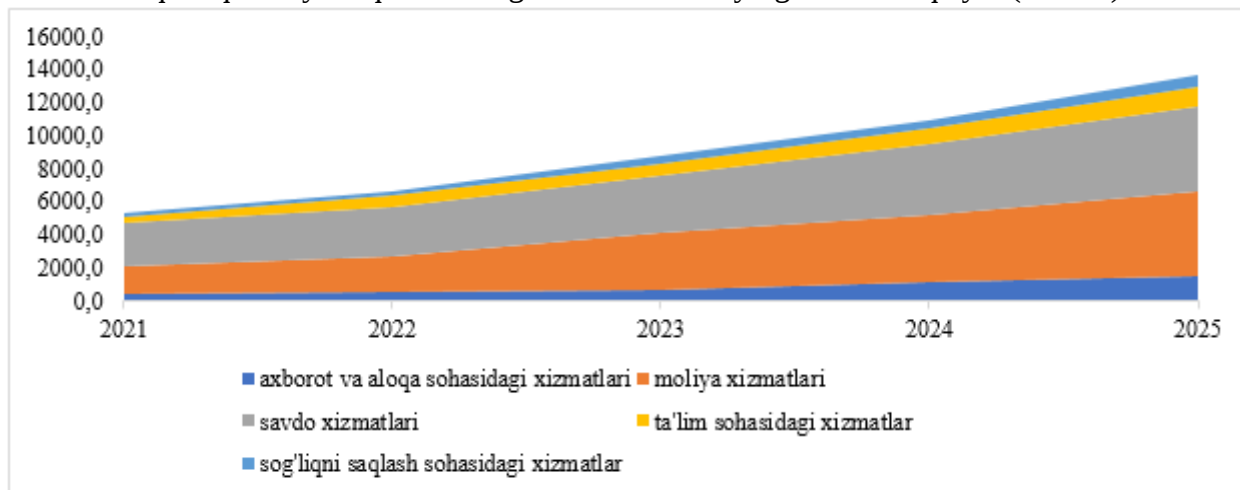
Raqamli xizmatlar iqtisodiy tizimni an‘anaviy, resurslarga tayanadigan modeldan ko‘proq moslashuvchan va ma‘lumotlarga asoslangan tizimga o‘tkazadi. Bu esa iqtisodiy barqarorlikni kuchaytirib, uzoq muddatli rivojlanish uchun mustahkam asos yaratadi. Natijada iqtisodiy o‘rish jarayonlari tashqi inqirozlarga nisbatan chidamliroq bo‘ladi.

Shuningdek, raqamli xizmatlar tranzaksiya xarajatlarini kamaytirib, bozor samaradorligini oshiradi va iqtisodiy tizimning barqarorligini mustahkamlaydi [4]. Ular faqat xizmat ko‘rsatish tezligini emas, balki yangi raqamli qiymat zanjirlarini ham shakllantiradi [5]. Bu esa bandlikni oshirish va mehnat bozorida barqarorlikni ta‘minlashga xizmat qiladi.

Mazkur tadqiqotda tizimli yondashuv asosida nazariy va empirik usullar qo‘llanildi. Xususan, ilmiy adabiyotlar tahlili orqali raqamli xizmatlar va iqtisodiy barqarorlik tushunchalari aniqlashtirildi, statistik ma‘lumotlar asosida esa Xorazm viloyatida xizmatlar sektori dinamikasi tahlil qilindi. Tadqiqotda qiyosiy tahlil, dinamik tahlil hamda grafik vizualizatsiya usullaridan foydalanilib, raqamli xizmatlarning iqtisodiy o‘rish va barqarorlikka ta‘siri baholandi. Shuningdek, hududiy kesimda mobil aloqa qamrovi orqali raqamli infratuzilmaning rivojlanish darajasi o‘rganildi.

2021–2025 yillar davomida Xorazm viloyatida iqtisodiy faoliyatning asosiy xizmat turlari bo‘yicha sezilarli o‘rish kuzatilgan. Ayniqsa, axborot va aloqa xizmatlari hajmi 435,2 mlrd so‘mdan 1534,4 mlrd so‘mga yetib, deyarli 3,5 barobarga oshgan bo‘lib, bu hududda raqamli infratuzilma va AKT xizmatlarining jadal rivojlanayotganini ko‘rsatadi. Shu bilan birga, moliya xizmatlari ham keskin o‘shib, 1671,8 mlrd so‘mdan 5063,6 mlrd so‘mga yetgan, bu esa fintech va raqamli to‘lov tizimlarining kengayib borayotganidan dalolat beradi.

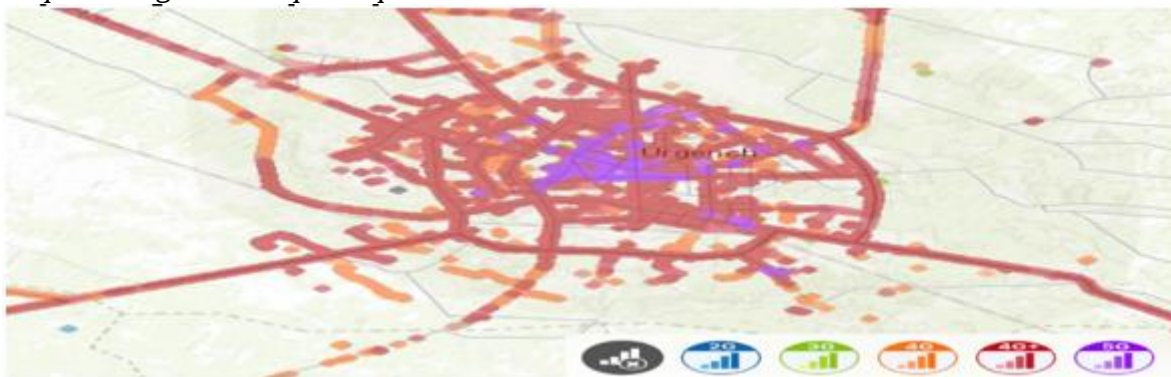
Savdo xizmatlari ham izchil o‘shib, 2025 yilga kelib 5175,2 mlrd so‘mga yetgan bo‘lib, bu elektron savdo va raqamli platformalarning iqtisodiyotdagi rolini kuchaytirayotganini ko‘rsatadi. Ta‘lim va sog‘liqni saqlash xizmatlarida ham barqaror o‘rish kuzatilib, bu raqamli xizmatlarning ijtimoiy sohalarga ham kirib borayotganini anglatadi. Umuman olganda, ushbu dinamik o‘rish mintaqada xizmatlar sektorining diversifikatsiyalashuvi, iqtisodiy faollikning oshishi hamda raqamli xizmatlar orqali iqtisodiy barqarorlikning mustahkamlanayotganini tasdiqlaydi (1-rasm).

1-rasm. 2021-2025-yillarda Xorazm viloyatida iqtisodiy faoliyatning asosiy turlari bo‘yicha ko‘rsatilgan xizmatlar hajmi, mlrd. so‘m [7]

Mintaqada xizmatlar sektori dinamikasining tahlili shuni ko‘rsatadiki, raqamlashtirish jarayoni eng avvalo axborot va aloqa, moliya hamda savdo xizmatlarida yaqqol namoyon bo‘lmoqda, chunki aynan ushbu sohalarda o‘shirish sur‘atlari eng yuqori hisoblanadi. Ushbu tarmoqlar o‘z tabiatiga ko‘ra raqamli transformatsiyaga nisbatan yuqori moslashuvchanlikka ega bo‘lib, ular asosan axborot oqimlari, tranzaksiya tizimlari va platformaga asoslangan faoliyatga tayanadi.

Shu bilan birga, ta‘lim va sog‘liqni saqlash kabi ijtimoiy sohalarda ham raqamlashtirishning gibridd shakllari tobora rivojlanib bormoqda, bu esa uzoq muddatli istiqbolda inson kapitalini rivojlantirish va ijtimoiy barqarorlikni ta‘minlashga xizmat qiladi. Ya‘ni, raqamli xizmatlarning mintaqaviy iqtisodiy barqarorlikka ta‘siri, asosan, raqamlashtirish darajasi yuqori bo‘lgan va uni tez qabul qila oladigan tarmoqlar orqali shakllanadi.

2-rasm. Urganch shahrida mobil aloqa tarmoqlari (2G, 3G, 4G va 5G) qamrov darajasining hududlar kesimidagi taqsimoti [8]

Xaritadan ko‘rinib turibdiki (2-rasm), Urganch shahrining markaziy qismida yuqori tezlikdagi mobil aloqa texnologiyalari, xususan 4G va qisman 5G tarmoqlari kengroq qamrovga ega. Bu hududlarda internet tezligi va sifati yuqori bo‘lib, raqamli xizmatlardan samarali foydalanish imkoniyati kengaygan. Aynan shahar markazida raqamli infratuzilmaning yuqori darajada rivojlanganligi elektron tijorat, fintech xizmatlari va boshqa onlayn platformalarning faol ishlashiga zamin yaratadi. Shu bilan birga, shahar chekka hududlarida asosan 3G va ayrim joylarda 2G tarmoqlari ustunlik qilmoqda, bu esa raqamli xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini ma‘lum darajada cheklaydi. Bunday nomutanosiblik “raqamli tafovut” (digital divide) mavjudligini ko‘rsatadi. Natijada, markaziy hududlarda iqtisodiy faollik va raqamli xizmatlar rivoji tezroq bo‘lsa, chekka hududlarda bu jarayon nisbatan sust kechmoqda. Umuman olganda, mobil tarmoq qamrovidagi farqlar mintaqaviy iqtisodiy barqarorlikka bevosita ta‘sir ko‘rsatadi, chunki yuqori sifatli aloqa infratuzilmasi raqamli iqtisodiyotning asosiy drayveri hisoblanadi.

Xorazm viloyatida raqamli xizmatlar infratuzilmasini rivojlantirish doirasida amalga oshirilayotgan yirik loyihalardan biri – “Bir million dasturchi” tashabbusi bo‘lib, uning natijasida 300 mingdan ortiq yoshlar raqamli ko‘nikmalarga ega bo‘ldi. Ulardan 270 ming nafari kurslarni muvaffaqiyatli yakunlab, sertifikatlarga ega bo‘lgan. Mazkur tashabbus mintaqada inson kapitalini rivojlantirish orqali raqamli xizmatlar ekotizimini kengaytirish va iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlashga xizmat qilmoqda [9].

Hozirgi kunda hududda 13 ta raqamli texnologiyalar o‘quv markazlari, 13 ta IT maktab va Urganch shahridagi IT Park filialida BPO maktab faoliyat yuritmoqda. Shuningdek, filialda 9 ta rezident kompaniya faoliyat olib borib, 40 ga yaqin startap loyihalar amalga oshirilmoqda, ulardan 5 tasi moliyalashtirilgan. Ushbu ko‘rsatkichlar raqamli xizmatlar sohasida tadbirkorlik muhitining shakllanib borayotganini, innovatsion biznes loyihalar rivojlanayotganini hamda mintaqada texnologik jamiyatning shakllanishi orqali iqtisodiy barqarorlikning ta‘minlanayotganini ko‘rsatadi.

Raqamli xizmatlarning rivojlanishi mintaqaviy iqtisodiy barqarorlikni ta‘minlashda muhim omil hisoblanadi, chunki ular iqtisodiy tizimni yanada moslashuvchan, samarali va innovatsion modelga o‘tkazadi. Xususan, Xorazm viloyati misolida xizmatlar sektoridagi jadal o‘shirish, ayniqsa axborot-kommunikatsiya, moliya va savdo yo‘nalishlarida raqamlashtirish jarayonlarining faollashuvi iqtisodiy faollikni oshirib, yangi ish o‘rinlari yaratish va investitsion jozibadorlikni

kuchaytirishga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, raqamli infratuzilmaning hududlar kesimida notekis rivojlanishi “raqamli tafovut” muammosini yuzaga keltirayotgan bo‘lib, bu esa barqaror rivojlanishga to‘sqinlik qiluvchi omillardan biri sifatida namoyon bo‘ladi. Shu sababli, kelgusida mintaqalarda raqamli xizmatlar ekotizimini yanada rivojlantirish, infratuzilmani kengaytirish va inson kapitalini mustahkamlash orqali iqtisodiy barqarorlikni ta‘minlash ustuvor vazifa bo‘lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) (2026) OECD services trade restrictiveness index 2026. Available at: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-services-trade-restrictiveness-index-2026_db87d74e-en/full-report/component-5.html
2. Asian Development Bank (ADB) (2018) Harnessing digitalization for sustainable economic development. Manila: Asian Development Bank. Available at: <https://www.adb.org/publications/harnessing-digitalization-sustainable-economic-development>
3. Majchrzak, M., Maslak, O., Maslak, T., Kozuba, J., Podlewski, M. and Niedzielski, P. (2026) ‘Selected digital services in building a resilient and sustainable economy: Ukraine’s experience and implications for European Union countries’, *Preprints*.
4. Bukht, R. and Heeks, R. (2017) *Defining, conceptualising and measuring the digital economy*. Development Informatics Working Paper No. 68. Available at:
5. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) (2024) *Digital economy report 2024*. Geneva: UNCTAD.
6. Habibi, F. and Zabardast, M.A. (2020) ‘Digitalization, education and economic growth: A comparative analysis of Middle East and OECD countries’, *Technology in Society*, 63, p. 101370.
7. Xorazm Region Department of Statistics (n.d.) Services sector statistics.
8. nPerf (n.d.) Mobile network coverage map: Urganch, Uzbekistan (UzMobile).
9. Center for Economic Research and Reforms (CERR) (2023) *An exhibition laboratory of GUP “CEMC” was organized in the Urgench branch of IT Park*.

UDK: 338.43:677(575.1)

PAXTA-TO‘QIMACHILIK KLASSTERLARI FAOIYATINI SHAKLANISHI VA RIVOJLANASHINING ZAMONAVIY NAZARIYALARI.

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕОРИИ ФОРМИРОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ ХЛОПЧАТОБУМАЖНЫХ ТЕКСТИЛЬНЫХ КЛАСТЕРОВ.

MODERN THEORIES OF THE FORMATION AND DEVELOPMENT OF COTTON-TEXTILE CLUSTERS.

Saidaxmedov Nemat Xamidovich

Andijon davlat texnika instituti “Iqtisodiyot” kafedrası katta o‘qituvchisi

Annotatsiya

Mazkur maqolada O‘zbekiston to‘qimachilik sanoatida paxta-to‘qimachilik klasterlarining shakllanishi va rivojlanishining ilmiy-nazariy asoslari tahlil qilingan. Unda hududiy klasterlarning iqtisodiy samaradorlikni oshirishdagi o‘rni, innovatsion texnologiyalarni joriy etish, resurslardan samarali foydalanish va qo‘shilgan qiymat zanjirini kengaytirishdagi ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, so‘nggi yillardagi statistik ko‘rsatkichlar asosida klasterlar faoliyatining rivojlanish tendensiyalari baholangan hamda tarmoqni yanada rivojlantirish bo‘yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: paxta-to‘qimachilik klasteri, hududiy rivojlanish, iqtisodiy samaradorlik, innovatsiyalar, qo‘shilgan qiymat, sanoat klasterlari, eksport salohiyati, raqamli transformatsiya, resurslardan foydalanish.